

Տ. ՎԱԶԳԵՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԻՐԶԱԽԱՆՅԱՆՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՇՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱճԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(24 մարտի 2005 թ.)

«Դուքներ Երուսաղէմի, մի լայր ի վերայ
Իմ, այլ լացէք ի վերայ անձանց և ի վերայ
ոդուց ձերոց»:

(Ղուկ. ԲԳ 28)

Միքելի հավաքագյալներ, Երուսաղէմի նեղյիկ և քարքարով փողոցներով դեպի Գողգոթա բարձրացող Հիսուսի ազդու խոսքերն են սրանք՝ ասված այն ժամանակ, երբ հավաքած ամբոխը բղավում էր. «Խաչը հանեք դրան, մահապարտ է դա»: Սակայն խաչն իր ուսին դեպի Գողգոթա բարձրացող մեր Տերը՝ Հիսուս, խաղաղ էր: Այլևս եփնում էին մնացել Լեռան քարոզը, առակներն ու պարզամներն Իր աշակերդներին և Իրեն հետևող ժողովրդին, բժշկություններն ու հրաշքները:

Եփնում էր մնացել նաև օրեր առաջ Բեթանիայում Ղազարոսի գերեզմանի առջև կանգնած արքապավելը: Արքասուր, որ շապերին թվաց, թե Իր բարեկամ Ղազարոսի համար է, սակայն մոռանում էին, որ իրենց առջև կանգնած է աշխարհի Արարիշը, որ լինենում էր այդ գերեզմանի մեջ ողջ մարդկության գերեզմանոցը: Տեսնում էր մահվան դեմ կյանքի խնդությունը, դեսնում էր կյանքի ոչնչությունը մահվան ճիրաններում, սակայն իբրև Արարիշ Իր սիրո մղումով հարություն փեց Ղազարոսին՝ ասելով. «Վեր կաց, Ղազարե, դո՞րս արի», որպեսզի մարդկանց փա փրկության հույսը և հիմքը դնի հարության մեծ խորհրդի:

Եփնում էին մնացել նաև Երուսաղէմի բարձունքում կանգնած քաղաքին նայող մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի ապրումներն ու զգացումները: Փրկիշը դեսնում էր, որ Դավիթի քաղաքում, Սողոմոնի տաճարում, որ այլևս Ասպծու աղոթքի փոխարեն միայն մարդու խոսքն էր հնչում, ասրվածապաշտությունը դարձել էր մարդապաշտություն, ասրվածային խորհուրդներն այլևս դարձել էին կեղծ, փարիսեցիություն և օր օրի իրենց վրա հույս դրած երուսաղեմացիները հեռանում էին Ասպծուց, ու ահա այսպես է, որ Երուսաղեմն ասրբիճանաբար դառնում էր անապատ:

Եփնում էր մնացել նաև Վերջին ընթրիքը, երբ Քրիստոս օրինեց հացն ու գինին և հասպարեց Հաղորդության խորհուրդը, եփնում էր մնացել նաև Գեթսեմանի պարտեզի աղոթքը, որ մեր Տերը հոգով այնքան հոգված՝ երեք անգամ խնդրեց Ասպծուն, որ լինի Ասպծու կամքը, և հնազանդվեց Ասպծու կամքին, և ահա այլևս անցյալում էին Հուդայի մարդությունը և Պետրոսի ուրացությունը: Եփնում էին մնացել նաև այն մարդկանց հարվածելն ու Իրեն անարգելը, որոնց նա բժշկել էր: Նաև Տիրոջ եփնից ընթացող Պետրոսը երեք անգամ ուրացավ իր Ուսուցչին և ապա դառն արդարավեց: Այլևս Պիդապոսը ձեռքերը լվացել էր ու թողել էր բախսդի քմահաճույքին Արդարին և Ասպծուն ու Անմեղին: Եվ ահա

այդժամ Երուսաղեմի ժողովրդին է Հիսուս դիմում ասելով, որ դոք մի լացեք Իմ վրա, այլ դոց լացեք ձեր և ձեր որդիների վրա, որ անփարբերությամբ թույլ եք փալիս այդ ամենը:

Նոյն ծևով է Հայոց Սեծ եղեննի օրերին Արևոտության շապ երկրներ անփարբեր էին: Ակսվել էր Առաջին աշխարհամարդը և ապա պիտի զար Երկրորդ աշխարհամարդը, պիտի նոյն Արևոտության այսօր դառնար հոգու սով ու պիտի այնպիս լինենք, որ գտնեն ինքն ցավը և նոր հասկանային ուրիշնոր, պիտի լինենք ահաբեկցություններ, որպեսզի իրենց ցավը և նոր հասկանային նաև ուրիշների ցավը: Վյապիսին էր Հին Երուսաղեմը Հիսուսի միջոցով հասկանային նաև ուրիշների ցավը: Վյապիսին էր Հին Երուսաղեմը Հիսուսի շրջանին, և ահա, սիրելիներ, նորից Գողգոթա է բարձրանում մեր Տերը և այդ ճանապարհին տեսնում իր աշակերտներին, ովքեր լրել էին Իրեն, սակայն Իր հետքսից զալիս էր Իր մայրը և մի քանի կանայք, ովքեր որ հավաքարիմ էին մնացել Նրան:

Դեպի Գողգոթա բարձրացավ և այնքել իսչվեց մեր Տերը: Այն ձեռքերը, որ սրեղծել և արարել էին զիեզերը, փարածվեցին խաչի վրա, երկրի ջրերն ու օվկիանոսները սրեղծող ջր ջոր խնդրեց, ու Նրան քացախ վկացին: Սիրով բժշկություն կատարողին զինվորը հարգածեց, սակայն, ով իրաշը, Քրիստոս ներում է բոլորին՝ և Իրեն խաջողներին և Իր կողը գեղարդով խցողին: Համաձայն ավանդության, այդ կիսակույր զինվորը հետքազայում բուժվում է և հավաքի զալիս: Վյունիքը մեր Տիրոջը պեսք է տեսնենք Իր գերեզմանի առջև կանգնած, որ այլև հույսի գերեզման էր: Դափարկ էր այնքեղ, Մարիամ Մազդաղենացին էր կանգնած և փնտրում էր իր Տիրոջը:

Այսօր էլ, սիրելիներ, Քրիստոս մեզ կանչում է դեպի վեր, միայն թե մենք լինենք հավաքարիմ, հիշենք, որ ամենքը ներվեցին, բայց չներվեց մարդնչք՝ Հուդան, որը համբույրով մարնեց: Գիտեք, շաբ անզամ կարելի է խաչալի հետք խաջը բարձրանալ, բայց երբեք չմիանալ այն ամբոխին, ով գոռում էր՝ խաջը հանեք դրան: Կարելի է դեսնել աշխարհի անարդարությունը, դեսնել մեր շրջապատի անիրավությունը, բայց ավելի սարսափելի է, եթե մենք այդ անիրավության ու անարդարության մասն ենք կազմում, զարդելի է, եթե մենք դավաճանում ենք ու մարդում, երբեմն մեր շրջապատից, երբեմն մեր միերիմներից. և, ավանդ, ավանդ, այդ ամենը շարունակվում է:

Մատնության ու չարչարանքի այս զիշերը երբ խավար է այսքեղ, երբ խորհուրդն է Տիեզերի առանց Քրիստոսի ապրելու, այն խաչելության ժամանակ, երբ խաչի վրա հանգալ Քրիստոս, ու լրաճարի վարագույրը պատռվեց, երկրաշարժ եղավ, արեգակն ու լուսինը խավարեցին: Վյուն այդ խորհուրդն ունի: Մենք ո՞րն ենք ընդունում. ընդունում ենք հավաքարմությունը մեր հայրերի Ասպծուն, ընդունում ենք հավաքարմությունը մեր Սուրբ Եկեղեցուն, նրա նվիրապետական Սուրբ Աթոռին, մեր Մայր Հայրենիքին, ինքներս մեզ ու մեր սուրբ զաղակարներին, թե՝ մենք զնում ենք Հուդայի եպրկից:

Մերն է ընդունությունը դեպի կյանք ու մահ, դեպի Գողգոթա, սակայն հարության հույսով, սակայն երեսուն արծաթով հարսպություն ու դեպի կորուսպ: Ահա մենք ենք կանգնած այդ ընդունության առաջ և այս գեղեցիկ ու խորհրդավոր զիշերը մենք մնում ենք աղոթող ողջ հայրության համար, որ մենք ճիշդ ընդունություն կարարենք, համազգային ընդունությամբ մեր հայրերի Ասպծուն, մեր Սուրբ Եկեղեցուն, մեր նվիրական Սուրբ Հջմիածնին և մեր սուրբ նահապակների արյամբ պահպանված մեր սուրբ երկրին և հիշենք, սիրելիներ, որ Քրիստոս մեր մեղքերի համար խաչվեց: